

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 24.7.2017
JOIN(2017) 31 final

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
PRVKY STRATEGIE EU V AFGHÁNISTÁNU

PRVKY STRATEGIE EU V AFGHÁNISTÁNU

Účel

Od roku 2001 prosazují Evropská unie (EU) a její členské státy v partnerství s Afghánistánem a širším mezinárodním společenstvím společný strategický zájem v boji s extremismem a terorismem a zároveň společně pracují na zajištění míru a rozvoje v této zemi.

V posledních letech však Afghánistán čelí zhoršující se bezpečnostní situaci a zvyšujícímu se tlaku rebelů a teroristů. I přes určitá zlepšení jsou demokratické instituce a právní rámec pro volby stále ještě slabé. Lidská práva jsou nezaručená, zejména ve vztahu k ženám a dětem. Afghánistán učinil pokrok v hospodářském a sociálním rozvoji, ale křehký hospodářský rámec, nedostatečná infrastruktura a velký počet Afghánců vracejících se ze sousedních zemí tento pokrok ohrožují. Navíc rostoucí nejistota ve spojení s nedostatečnou hospodářskou perspektivou přiměly řadu Afghánců opustit zemi, což spustilo tok nelegální migrace, zejména směrem do Evropy.

V reakci na současné problémy, jimž Afghánistán čelí, a v souladu se závěry Rady pro zahraniční věci z 18. července 2016¹ budou muset EU a její členské státy přijmout skutečně komplexní strategii na podporu rozvoje země, aby se z ní stal soběstačný a udržitelný stát.

Nová strategie se zaměřuje na vytvoření nezbytných podmínek pro politický proces, který může otevřít cestu k politickému řešení konfliktu a současně dále rozvíjet instituce a ekonomiku země, aby se zvýšila její odolnost a aby se země dostala z křehkého stavu, a zároveň se vypořádat s problémy spojenými s migrací.

1. Politické souvislosti

Za posledních patnáct let učinil Afghánistán pokrok z hlediska hospodářského a sociálního rozvoje, s významnými výsledky v přístupu k základní zdravotní péči a základnímu vzdělání a v posilování postavení a zastoupení žen. HDP na obyvatele se zvýšil pětkrát a střední délka života se prodloužila o téměř 15 let.

---

¹ Rada pro zahraniční věci ze dne 18. července 2016: Závěry Rady o Afghánistánu, dok. 11245/16.

Avšak riziko narušení tohoto pokroku je zjevné. Trojí změna v Afghánistánu v roce 2015² – politická, bezpečnostní a ekonomická – vyvolala další tlak na stát a oddálila přechod k míru a ohrozila výdobytky dosavadního rozvoje. Afghánistán čelí čím dál nestabilnější bezpečnostní situaci³ a současně bojuje s křehkou ekonomikou a nevykonnou státní správou. V tomto kontextu hraje důležitou roli regionální dynamika, zejména ve vztahu k bezpečnosti, ale také z ekonomického hlediska.

Afghánistán zároveň čelí nebyvalému nárůstu evidovaného i neevidovaného počtu vracejících se Afghánců, zejména z Pákistánu a Íránu, což představuje velký tlak na společnost. Navíc zhoršující se bezpečnostní situace, politická nestabilita a hospodářská krize vedly ke zvýšené migraci do Evropy.

Aby mohlo mezinárodní společenství čelit těmto výzvám, opětovně v roce 2016 potvrdilo Afghánistánu svou trvalou podporu. Summit NATO v červenci 2016 ve Varšavě potvrdil mezinárodní podporu míru a stability s finančními závazky pro bezpečnostní sektor do roku 2020. Na bruselské konferenci o Afghánistánu, která se konala v říjnu 2016, zajistilo mezinárodní společenství pokračující politickou podporu a zavázalo se poskytnout ve stejném časovém rámci finanční pomoc ve výši 13,6 miliardy EUR pro rozvojovou agendu Afghánistánu. Společný závazek EU, který byl potvrzen na bruselské konferenci, činí 5 miliard EUR, čímž se EU jako celek stala největším partnerem Afghánistánu v oblasti rozvojové spolupráce. Regionální partneři i mezinárodní společenství opětovně potvrdili svůj závazek napomoci politickému procesu směřujícímu k usmíření a trvalému míru.

Kromě toho Dohoda o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje uzavřená mezi EU a Afghánistánem dne 18. února 2017 potvrdila odhodlanost EU podporovat rozvoj Afghánistánu v průběhu jeho „desetiletí transformace“ (2015-2024)⁴. Dohoda představuje rámec pro podporu EU a umožňuje navázání oficiálního dialogu v celé řadě oblastí⁵.

---

² Převzetí odpovědnosti ze strany státu za zajištění vlastní bezpečnosti; nižší finanční zdroje v důsledku škrtů mezinárodních výdajů v souvislosti se snížením počtu mezinárodních jednotek ve spojení s dominovým efektem globální ekonomické krize; a změna vedení po prezidentských volbách v roce 2014.

³ V roce 2016 zadokumentovala mise UNAMA 11 418 civilních obětí (3 498 úmrtí a 7 920 zraněných osob); tj. 2% nárůst počtu úmrtí civilních osob a 6% nárůst počtu zranění civilních osob. Celkem je to 3% nárůst civilních obětí oproti roku 2015. Od roku 2009 bylo při tomto konfliktu zabito 24 841 a zraněno 45 347 osob.

⁴ Rozhodnutí Rady (EU) 2017/434 ze dne 13. února 2017 o podpisu jménem Unie a prozatímním provádění Dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně

Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 („Agenda 2030“) se svými 17 cíli udržitelného rozvoje představuje nový referenční rámec sdílených cílů mezi rozvojovými a rozvinutými zeměmi a má dopady jak na rozvojovou cestu Afghánistánu, tak i na evropskou podporu této zemi. Z priorit Agendy 2030 vychází rovněž nový Evropský konsensus o rozvoji, který poskytuje EU a jejím členským státům novou společnou vizi pro rozvojovou politiku, která je pro Afghánistán podstatná.

EU bude i nadále podporovat Afghánistán politicky, finančně a v oblasti bezpečnosti. Mír, bezpečnost a rozvoj zůstávají primárními a vzájemně propojenými úkoly a budou tvořit základ nové strategie.

2. Cíle

Vzhledem k výše popsaným úkolům a s ohledem na doposud dosažené výsledky, včetně předchozí strategie EU, by se měla EU zaměřit na vzájemně se posilující cíle v oblastech, kde může přinést největší hodnotu, a těmi jsou:

1. podpora míru, stability a regionální bezpečnosti;
2. posilování demokracie, právního státu a lidských práv a podpora řádné správy věcí veřejných a posilování postavení žen;
3. podpora hospodářského a lidského rozvoje; a
4. řešení problémů týkajících se migrace.

2.1. Podpora míru, stability a regionální bezpečnosti

Prosazování politického procesu podporujícího začlenění a vedoucího k vyjednanému mírovému urovnání; boj proti hrozbám vyplývajícím z výroby a obchodování s narkotiky, z nezákonné těžby a dalších ilegálních hospodářských činností; podpora boje proti korupci; kultivace regionálního prostředí, které napomáhá mírovému procesu pod vedením Afghánců a

---

a Islámskou republikou Afghánistán na straně druhé (Úř. věst. L 67, 14.3.2017, s. 1) a text dohody (s. 3). Než dohoda vstoupí v platnost, bude uplatňována prozatímně v souladu s článkem 3 rozhodnutí.

⁵ Lidská práva, rovnost žen a mužů, řádná správa věcí veřejných, migrace a hospodářský a sociální rozvoj včetně aspektů obchodu a investic a regionální spolupráce.

v jejich odpovědnosti, prosazováním konsensu mezi klíčovými regionálními státními aktéry a pomáháním vládě a občanské společnosti.

Mír v Afghánistánu stále není trvalý. Po desetiletí čelí Afghánistán úpornému konfliktu. Zapojení vnějších sil ve spojení s vnitrostátními konflikty vedlo ke složité konfliktní situaci, kterou lze řešit pouze politickými prostředky. Mír je předpokladem pro hospodářský růst: bez míru neexistuje udržitelný rozvoj.

Za tímto účelem se v minulých letech uskutečnila řada regionálních i mezinárodních mírových iniciativ. Patří mezi ně kábulský proces pro mír a spolupráci v oblasti bezpečnosti zahájený afghánskou vládou v červnu 2017. Tento proces spojuje řadu regionálních a mezinárodních účastníků a může znamenat nový impulz pro úsilí vedoucí k mírovému urovnání.

Aby byl mírový proces úspěšný, musí podporovat začlenění a musí být pod vedením Afghánců a v jejich odpovědnosti. Musí reprezentovat všechny občany a jejich oprávněné zájmy, které zachovávají jednotu, suverenitu a územní celistvost země a rovná práva všech podle ústavy. Takový proces musí vést k odmítnutí násilí a zprětrhání všech svazků s mezinárodním terorismem a k dodržování ústavy, včetně ústavních ustanovení o lidských právech, zejména právech žen a dětí.

Velkými a zásadními problémy ovlivňujícími dlouhodobou stabilitu a udržitelnost státu zůstávají také korupce a ilegální hospodářská činnost, zejména výroba a obchodování s narkotiky a nezákonná těžba, které poskytují významné finanční prostředky protivládním silám a zločineckým sítím.

EU a její členské státy jsou připraveny důrazně podporovat mír v Afghánistánu⁶. Za tímto účelem budou i nadále udržovat těsné partnerství s příslušnými mezinárodními zúčastněnými stranami, zejména s OSN a NATO.

Iniciativy EU v této oblasti by proto měly spočívat v:

---

⁶ Podobně i globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie z června 2016 stanovila přístup EU k současným bezpečnostním a politickým výzvám, jehož hlavní operační zásadou je komplexnost. V případě Afghánistánu to znamená integrovaný přístup ke konfliktu, a to zejména v oblastech bezpečnosti a rozvoje, řádné správy věcí veřejných a lidských práv, s cílem posílit odolnost státu a společnosti.

- podpoře mírového procesu a usmíření pod vedením Afghánců a v jejich odpovědnosti, který povede k politickému urovnání a který se vyvaruje násilí a jakékoli vazby na teroristické skupiny a bude dodržovat lidská práva, zejména práva obětí konfliktu, především žen a dětí,
- prosazování mezinárodní a regionální shody na tomto mírovém procesu pod vedením Afghánců a v jejich odpovědnosti,
- zajištění účasti EU na vysoké úrovni na regionálních/mezinárodních mírových iniciativách týkajících se Afghánistánu, včetně angažovanosti v kábulském procesu pro mír a spolupráci v oblasti bezpečnosti,
- budování kapacity afghánské vlády, aby se dostalo pomoci všem, kdo se účastní vážně míněných jednání o míru a usmíření, včetně podpory Vysoké radě pro mír a provádění mírové dohody mezi afghánskou vládou a politickou stranou Hezb-e-Islami,
- rozšíření regionální (hospodářské) spolupráce mezi Afghánistánem a jeho sousedy,
- podpoře afghánského a regionálního úsilí o omezení organizované trestné činnosti a podpoře realizace afghánského národního protidrogového akčního plánu,
- podpoře afghánského úsilí v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a v bránění financování terorismu v souladu s mezinárodními standardy, zejména Finančního akčního výboru (FATF) proti praní peněz,
- podpoře úsilí o výrazné snížení aktivit v oblasti ilegální těžby,
- podpoře civilních aspektů reformy bezpečnostního sektoru v souladu s plánem vlády, včetně profesionalizace policie a posilování protikorupčního úsilí a včetně boje proti korupci v této oblasti.

2.2. Upevňování demokracie, právního státu a lidských práv a podpora řádné správy věcí veřejných a posilování postavení žen

Posilování demokratického dohledu na celostátní, provinční a okresní úrovni; podpora uskutečnění věrohodných a transparentních voleb podporujících začlenění; zlepšení budování kapacit v klíčových institucích a systémech státní správy; posilování právního státu a

soudnictví; a ochrana a prosazování lidských práv, zejména práv žen a dětí, a to i v souvislosti s mírovým procesem.

I přes řadu pozitivních kroků a závazek úřadů učinit pokrok v prosazování lidských práv zůstává situace v oblasti lidských práv nejistá, zejména u žen a dětí a u osob bránících lidská práva. Kromě toho stále zůstávají problémem demokratické zásady a demokratický dohled. Demokratické instituce jsou často slabé a potýkají se s korupcí a neprůhledným rozhodováním.

Klíčovými prvky při odstraňování těchto nedostatků je zajištění uplatňování demokratických zásad, upevňování právního státu a zlepšení ochrany lidských práv.

Afghánistán musí posilovat své demokratické instituce a demokratický dohled a zlepšovat kvalitu svých veřejných služeb. Doplnovat vládní instituce a vyžadovat od nich odpovědnost by měla rozmanitá a nezávislá média a pluralistická a aktivní občanská společnost. Zásadně důležitým prvkem je větší účast a zastoupení žen ve všech druzích veřejných úřadů. Je třeba pokračovat v práci na dodržování právního státu, včetně dobrého fungování formálního soudního systému, snižování korupce a zvyšování odpovědnosti. Aby se posílily demokratické metody a hodnoty, jsou potřebné věrohodné a transparentní volby podporující začlenění, jejichž výsledky široce přijmou všichni Afghánci. Důvěru v širší demokratické procesy pak obnoví reforma volebního systému, včetně prosazení mechanismů omezujících podvody.

Mezi další oblasti, které zaslouží podporu, patří zachování práva na svobodu shromažďování, posilování svobody projevu a podpora svobody sdělovacích prostředků. Kromě toho je v souvislosti s mírovými procesy zásadně důležité skoncovat s kulturou beztrestnosti za závažné válečné zločiny a porušování lidských práv. Tyto kroky přispějí k posílení demokratických institucí Afghánistánu a rozšíření a zlepšení služeb poskytovaných jeho lidu.

Působení EU v Afghánistánu klade zvláštní důraz na rozvoj právního státu a lidských práv, posilování demokracie a prosazování řádné správy věcí veřejných. EU pečlivě sleduje pokrok dosažený v těchto oblastech a poskytuje svou podporu a pomoc. Rozsáhlé diskuse na tato témata probíhají při každoročních místních dialozích o lidských právech, které budou podle Dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje (CAPD) dále rozvíjeny do formy strukturovaného dialogu. Tyto prioritní oblasti jsou začleněny do rozvojové pomoci EU.

Iniciativy EU v této oblasti by měly zahrnovat:

- podporu realizace národního akčního plánu k rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1325 o ženách, míru a bezpečnosti, Programu ekonomického posílení postavení žen a Charty občanů v celé zemi,
- podporu začlenění zákona o odstranění násilí na ženách do trestněprávních předpisů a vytvoření zvláštních soudních oddělení zabývajících se násilím na ženách a vyhlášení opatření směřujících k boji se sexuálním obtěžováním,
- podporu lepší ochrany dítěte, včetně vypracování návrhu a přijetí komplexního zákona o dětech a národního akčního plánu o ochraně dítěte,
- podporu boje proti korupci obecně a národní protikorupční strategie,
- posilování spolupráce v boji proti podvodům týkajícím se finančních prostředků EU vyplácených Afghánistánu,
- rozvíjení povědomí veřejnosti o významu voleb a dalších iniciativ v oblasti občanského vzdělávání o volbách,
- zvyšování účasti voličů, zejména u žen a zranitelných skupin,
- podporu hlavním volebním orgánům (nezávislá volební komise, komise pro stížnosti týkající se voleb) a vypracování legislativy a předpisů k volbám, zajištění omezení podvodů a posílení integrity volebního procesu, nezávislý dohled nad volbami ze strany domácích a mezinárodních pozorovatelů; posilování systému řešení volebních sporů,
- poskytování trvalé podpory účinnému soudnímu, právnímu a pořádkovému systému, což zahrnuje podporu reforem v sektoru soudního systému na základě právního státu, rozvoj procesu přechodného soudnictví ve vnitrostátní odpovědnosti, který zahrnuje vypořádání se s beztrestností se zvláštním zaměřením na práva obětí,
- poskytování trvalé podpory účinným, reagujícím a transparentním civilním policejním silám, včetně podpory institucionálním reformám a budování kapacit, s využitím zkušeností z mise EUPOL, která skončila v roce 2016,
- rozvíjení místních dialogů o lidských právech mezi EU a Afghánistánem podle Dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje do formy strukturovaného dialogu,
- podporu nezávislé komisi Afghánistánu pro lidská práva,

- pomoc při zpracování příslušné legislativy v oblasti lidských práv,
- zvyšování povědomí afghánských institucí o významu svobody shromažďování a svobody projevu,
- pokračující prosazování zákazu trestu smrti a ratifikace příslušných mezinárodních úmluv,
- pokračující podporu boje proti mučení a fyzickému zneužívání a důrazné prosazování ratifikace opčního protokolu k Úmluvě proti mučení,
- zlepšování dialogu a spolupráce s Mezinárodním trestním soudem a podporu jeho účinného fungování v souladu se společným závazkem EU a Afghánistánu vyjádřeným v Dohodě o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje (článek 8),
- pokračující podporu budování kapacit pro afghánskou občanskou společnost,
- posilování boje proti korupci a podvodům, včetně podpory protikorupčních institucí a institucí potírajících podvody.

2.3. Podpora hospodářského rozvoje a rozvoje lidí

Vytvoření transparentního hospodářského rámce pro podporu investic, zvýšení příjmů, alokaci finančních prostředků, posílení odolnosti a zlepšení přístupu ke zdravotní péči, ke vzdělání a dostupným a udržitelným energiím, zejména pro nejzranitelnější vrstvy obyvatel, zlepšování regionální konektivity.

Afghánistán má stále jedny z nejnižších ukazatelů lidského rozvoje na světě: 36 % Afghánců žije v chudobě. Téměř dvě třetiny Afghánců jsou negramotné a odhaduje se, že 40 % Afghánců je nezaměstnaných. Je tomu tak i přes poslední pokrok v oblasti ekonomických reforem, který vedl ke zvýšení státních příjmů a lepšímu hospodářskému rámci, když Afghánistán vstoupil v roce 2016 do Světové obchodní organizace. Riziko chudoby zvýšil velký počet navrátilců ze sousedních zemí, přispělo i vysídlení v důsledku konfliktu a dopady změny klimatu a přírodních katastrof.

Aby mohla afghánská vláda tyto problémy řešit, zavázala se na bruselské konferenci o Afghánistánu, že přijme komplexní program reforem. Jádrem partnerství je afghánský národní mírový a rozvojový rámec (ANPDF), který doplňuje rámec pro soběstačnost prostřednictvím

vzájemné odpovědnosti (SMAF). Nově vypracované programy národních priorit (NPP)⁷ převádějí tento rámec do rezortních cílů a politik zaměřujících se na důležité problémy, jakými jsou poskytování služeb prostřednictvím Charty občanů, posilování ekonomického postavení žen, zemědělství, rozvoj měst a vnitrostátní infrastruktury⁸.

Posilování soukromého sektoru je klíčem k rozvoji ekonomiky Afghánistánu. Je důležité zajistit regulační rámec umožňující podporu většího růstu soukromého sektoru a zlepšování důvěry investorů. V hospodářském rozvoji hraje hlavní roli sektor zemědělství. Zvyšování odolnosti, včetně odolnosti vůči dopadům změny klimatu na hospodářství venkova, bude zásadní pro dosažení takové úrovně růstu, jaká je nezbytná pro tvorbu pracovních míst a zvýšení domácích příjmů. Pokrok v těchto oblastech by snížil chudobu, zlepšil životní úroveň, posílil poskytování základních služeb, zejména zdravotních a vzdělávacích, a urychlil sociální a lidský rozvoj, které zůstávají hluboko pod úrovní regionu. V centru veškerého úsilí o stimulaci udržitelného rozvoje musí zůstat řešení genderových rozdílů a posilování práv žen.

Kromě hospodářství venkova má Afghánistán značný potenciál v oblasti rozvoje těžebního průmyslu. Také tyto přírodní zdroje by měly přispívat k budování ekonomiky podporující začlenění a měly by být spravedlivě využívány ve prospěch národního rozvoje. Zlepšování správy těžby a zajištění plné transparentnosti při řízení těžebního průmyslu je proto důležité, aby bylo zajištěno, že obyvatelstvo bude mít plný užitek z těchto zdrojů.

Také posílení regionální a mezinárodní ekonomické a obchodní spolupráce by mohlo hrát důležitou roli při stimulování afghánského hospodářství a zvyšování stability. Proto jsou nezbytně nutné iniciativy, které zlepšují regionální konektivitu a umožňují zvýšení obchodu v celém regionu podporou tranzitních, dopravních a energetických koridorů.

EU by měla podporovat:

- realizaci afghánského národního mírového a rozvojového rámce, který stanoví strategické politické priority vlády, a další související výsledky bruselské konference o Afghánistánu, včetně budování míru,

---

⁷ (1) Rozvoj soukromého sektoru, (2) Vnitrostátní infrastruktura a konektivita, (3) Účinná státní správa, (4) Reforma soudnictví a práva, (5) Charta občanů, (6) Celkový rozvoj zemědělství, (7) Rozvoj měst, (8) Rozvoj národního nerostného bohatství a zdrojů, (9) Rozvoj lidského kapitálu, (10) Posilování ekonomického postavení žen.

⁸ Výsledky bruselské konference o Afghánistánu obecně a pět národních prioritních plánů konkrétně: <http://policymof.gov.af/bca/npps>

- posilování základních sociálních služeb, zejména pro nejzranitelnější vrstvy obyvatel, především v oblasti vzdělání a zdravotnictví,
- posilování role hospodářství venkova a zemědělství jako současného hlavního zdroje zaměstnání, včetně hodnotových řetězců,
- realizaci politik zajištění potravin a výživy s cílem posílit odolnost venkovských komunit a zabránit potravinovým krizím,
- posilování vazby mezi humanitárním a rozvojovým úsilím,
- stimulování udržitelných metod odolných vůči změně klimatu a podporu udržitelnému využívání půdy a vodohospodářství,
- afghánské úsilí v oblasti využívání potenciálu udržitelného řízení přírodních zdrojů.
- zvyšování regionální konektivity, zejména v rámci regionální konference o ekonomické spolupráci v Afghánistánu a opatření k budování vzájemné důvěry dohodnutých na ministerské konferenci Srdce Asie, za účelem dalšího zlepšování tranzitních, dopravních a energetických koridorů a rozšíření obchodu v celém regionu,
- zvyšování účinnosti pomoci a obnovení fiskální udržitelnosti prostřednictvím pokroku ve správě veřejných financí a větší mobilizace domácích příjmů v souladu s vládními politikami a zároveň pokračovat ve zkoumání možností poskytování rozpočtové pomoci v souladu s národními prioritními programy zaměřenými na výsledky, zajišťování vzájemné odpovědnosti, zejména formou monitorování realizace rámce pro soběstačnost prostřednictvím vzájemné odpovědnosti a jeho ukazatelů,
- posilování přítomnosti a angažovanosti mezinárodních finančních institucí, jako je Světová banka, Asijská rozvojová banka, jakož i Evropská investiční banka, a institucí členských států pro financování rozvoje za účelem podpory rozvoje infrastruktury, malých a středních podniků, a především reformy těžebního průmyslu, zejména přilákáním zahraničních investic.

2.4 Řešení problémů týkajících se migrace

Formování globální reakce na základě solidarity a sdílené odpovědnosti formou pokračující a posílené spolupráce v příslušných mezinárodních rámcích a regionálních strukturách; realizace ujednání Společný další postup EU a Afghánistánu v otázkách migrace; podpora průchodného řešení regionálního rozměru nuceně vysídlených afghánských občanů zajištěním postupného, spořádaného, bezpečného a důstojného návratu ze zemí sousedících s Afghánistánem a udržitelného procesu jejich reintegrace.

Zhoršující se bezpečnostní situace, politická nestabilita a hospodářská krize podkopaly důvěru veřejnosti v Afghánistánu. Výsledkem je, že ze země odcházelo více lidí, což bylo umožněno zvýšenou aktivitou převaděčských sítí, přičemž to mělo okamžité dopady na Evropu. V letech 2015 a 2016 představovali Afghánci druhou největší skupinu nelegálních migrantů do EU. Současně se na regionální úrovni dostala do popředí situace vysídlených Afghánců v sousedních zemích v roce 2016, tedy v roce, kdy byl zaznamenán nebývalý nárůst navracejících se Afghánců do Afghánistánu, zejména z Pákistánu a Íránu. To na Afghánistán vyvíjelo značný tlak, aby absorboval navrátilce a zajistil jejich udržitelnou reintegraci. Oživilo to také diskuse o nutnosti najít nejlepší přístup k řešení tohoto dlouhodobého problému na mezinárodní úrovni. Velký počet Afghánců je krom toho vysídlen vnitřně, většinou v důsledku konfliktní situace, ale také v souvislosti s přírodními katastrofami a změnou klimatu.

EU na tento vývoj zareagovala prosazováním komplexního přístupu k migraci, který se zaměřuje jak na krátkodobé potřeby, tak i na dlouhodobou perspektivu. EU je odhodlána i nadále poskytovat podporu Afghánistánu, aby dosáhl dobře řízené migrační politiky, a to mimo jiné řešením základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování prostřednictvím zvýšené podpory hospodářskému rozvoji a zajištěním udržitelné reintegrace vracejících se afghánských občanů. Sem patří ochrana a udržitelná reintegrace afghánských občanů vnitřně vysídlených ve svém regionu i afghánských občanů vracejících se z Evropy a sousedních zemí, zejména z Pákistánu a Íránu.

Aby byla posílena politická spolupráce u řady problémů společného zájmu, dohodly se EU a Afghánistán v říjnu 2016 na deklaraci „Společný další postup v otázkách migrace“⁹. Společný další postup se týká návratu, zpětného přebírání a reintegrace nelegálních migrantů, informování a zvyšování informovanosti, jakož i boje proti převaděčství migrantů a

⁹ Deklarace Společný další postup v otázkách migrace mezi Afghánistánem a EU podepsaná dne 4. října 2016 https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eu_afghanistan_joint_way_forward_on_migration_issues.pdf

obchodování s lidmi. Deklaraci doplňují bilaterální memoranda o porozumění uzavřená paralelně několika členskými státy EU. Její provádění nyní monitoruje společná pracovní skupina EU a Afghánistánu k provádění deklarace Společný další postup.

V prosinci 2016 přijal Afghánistán politický rámec pro navrátilce a vnitřně vysídlené osoby, který určuje hlavní kroky, jež mají být uskutečněny v zájmu udržitelné integrace navrátilců a vnitřně vysídlených osob.

Iniciativy EU v oblasti migrace, vycházející z již existujících kroků a opatření, by měly zahrnovat:

Na bilaterální úrovni:

- úplné provedení deklarace Společný další postup EU a Afghánistánu v otázkách migrace a bilaterálních memorand o porozumění uzavřených mezi členskými státy EU a Afghánistánem,
- na základě výsledku provádění deklarace Společný další postup a v souladu s ustanoveními Dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje budou EU a Afghánistán zkoumat možnost sjednání readmisní dohody,
- podporu při řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlování, aby bylo vytvořeno prostředí nabízející afghánským občanům alternativu nelegální migrace,
- podporu a umožnění udržitelné reintegrace navrátilců z EU a zemí mimo EU (např. Pákistán a Írán) pomocí přístupu vycházejícího z komunity, který bude zaměřen na sociální soudržnost a potenciální tření v hostitelských komunitách, bude poskytovat odborné vzdělávání a zahrnovat opatření pro vznik pracovních míst a přístup na trh, zejména v zemědělství a řemeslech a v ruční výrobě, a podporu začínajícím podnikům a využívání dovedností a kvalifikace získaných v zahraničí k integraci afghánských občanů vracejících se do zranitelné ekonomiky s vysokou nezaměstnaností,
- podporu boji proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů, včetně posílené kontroly hranic.

Na regionální úrovni:

- pokračující politický dialog na bilaterální i regionální úrovni jako součást komplexního přístupu vycházejícího z dialogu, dodržování humanitárních zákonů a směřujícího ke spořádanému, bezpečnému a důstojnému návratu a udržitelnému procesu reintegrace,
- podporu postupnému, důstojnému a zvládnutelnému procesu návratu migrantů ze sousedních zemí do Afghánistánu, ve spolupráci s příslušnými zainteresovanými stranami, včetně místních úřadů a mezinárodních organizací, jako jsou Vysoký komisař OSN pro uprchlíky a Mezinárodní organizace pro migraci, realizaci regionálního rámce pro vysídlené Afghánce, aby byla umožněna udržitelná reintegrace navrátilců.

Na multilaterální úrovni:

- koordinaci s ohledem na nadcházející globální pakty o migraci a uprchlících a jejich provádění, prosazování širšího/cíleného dialogu v rámci budapešťského procesu a jeho Partnerství Hedvábné stezky pro migraci, jakož i v rámci ministerské konference Srdce Asie a Jihoasijského sdružení pro regionální spolupráci (SAARC).

3. Závěr

I přes značné mezinárodní úsilí trvající již dlouhou dobu čelí Afghánistán stále vážné konfliktní situaci, která významně ztěžuje jeho hospodářský a sociální rozvoj.

Proto EU i mezinárodní společenství na bruselské konferenci o Afghánistánu zdůraznily své kolektivní závazky prohloubit a posílit spolupráci, a pomoci tak Afghánistánu vytvořit takové politické, sociální a ekonomické prostředí, které umožní zemi konsolidovat mír, bezpečnost, udržitelný rozvoj a prosperitu. Cílem je během desetiletí transformace (2015-2024) dosáhnout soběstačnosti Afghánistánu.

Nová strategie EU k tomu přispěje tak, že se zaměří na následující oblasti:

- podporu míru, stability a regionální bezpečnosti,

- posilování demokracie, právního státu a lidských práv a podporu řádné správy věcí veřejných a posilování postavení žen,
- podporu hospodářského a lidského rozvoje a
- řešení migračních výzev.

Nová strategie dále umožní lepší harmonizaci přístupů EU a jejích členských států. V této souvislosti potvrdily závěry Rady pro zahraniční věci z 12. května 2016 hodnotu společného plánování pro rozšířenou strategickou analýzu, koordinaci zdrojů přislíbených na bruselské konferenci a možnost společného provádění. Nová strategie je zároveň dostatečně pružná, aby mohla ovlivňovat a náležitě reagovat na různé možné scénáře vývoje v Afghánistánu.

V roce 2016 se afghánská vláda důrazně zavázala zajistit soběstačnost a vlastní odpovědnost za svůj politický kurz a rozvojovou politiku. Evropská unie jako součást širšího mezinárodního společenství je i nadále pevně odhodlána podporovat vládu a lid Afghánistánu v tomto úsilí. Aby bylo úspěšné, je nezbytné, aby se Afghánistán i nadále angažoval a vzal toto úsilí za své.